

HRVATSKI VOJNIK

Broj 151. Godina IV. 31. kolovoza 2007. www.hrvatski-vojniki.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79, SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Ljetni kamp Kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski"

Motivirani i ustrajni u svojoj namjeri

Predstavnici hrvatskog vojnog saniteta na međunarodnoj vježbi u Moldaviji MEDCEUR '07

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešak

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Varteks d.o.o.,

Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Predstavnici našeg vojnog saniteta na međunarodnoj vježbi u Moldaviji

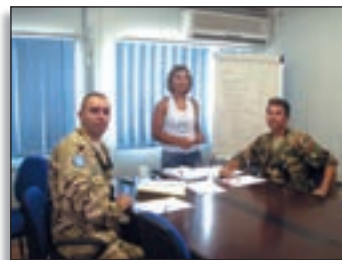
Bila je to prilika da predstavnici našeg vojnog-medinskog osoblja na raznim tečajevima održanim u sklopu vježbe dodatno poboljšaju svoja znanja i vještine u skladu s PzM standardima i ujedno u ulozi promatrača vježbe steknu uvid u sve njezine segmente...

Strana 4

Dnevnik vojnog promatrača - UNIFIL

Pripala mi je vojnička čast predstavljati Republiku Hrvatsku u mirovnoj misiji UN-a u Libanonu (UNIFIL). U mirovnu misiju upućen sam u svojstvu stožernog časnika za COE (Contingent Owned Equipment) i zadaća će mi biti u sljedećih godinu dana provjeravati opremu različitih nacionalnih kontingenata

Strana 10

Ljetni kamp Kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski"

MLADE buduće časnike OSRH posjetili smo na vojnom poligonu Gašinci gdje su kadeti 4. naraštaja, 31 kadet i sedam kadetkinja kojima je ovo bio i prvi ljetni kamp, prošli temeljnu, a 40 kadeta i 8 kadetkinja 3. naraštaja specijalističku obuku iz pješastva...

Strana 12

Prvih trideset godina H-60 (II. dio)

I nakon 30 godina američke oružane snage ne pomišljaju pokrenuti program zamjene za svoje Black Hawkove i Seahawkove, što samo potvrđuje da je Sikorsky napravio izvrstan transportni helikopter koji će još dugo ostati u operativnoj uporabi

Strana 22

Predstavnici našeg vojnog saniteta na međunarodnoj vježbi u Moldaviji

MEDCEUR '07 - kvalitetna priprema za domažinstvo iduće godine

Bila je to prilika da predstavnici našeg vojnog medicinskog osoblja na raznim tečajevima održanim u sklopu vježbe dodatno poboljšaju svoja znanja i vještine u skladu s PzM standardima i ujedno u ulozi promatrača vježbe steknu uvid u sve njezine segmente, kako bi se što kvalitetnije pripremili za MEDCEUR '08 koji će se održati u Hrvatskoj u rujnu iduće godine

Marija ALVIR, snimili Marija ALVIR i Chris CAMPBELL, USAF

■ Među više od 400 sudionika MEDCEUR-a u Moldaviji bili su i predstavnici hrvatskog vojno-medicinskog osoblja

U organizaciji Zapovjedništva američkih snaga u Europi (EUCOM) u Moldaviji je od 30. srpnja do 10. kolovoza održana međunarodna vježba u sklopu Partnerstva za mir MEDCEUR '07,

Bjelorusija, Gruzija, Kazahstan, Kirgistan, Makedonija, Srbija i Ukrajina, a među više od 400 sudionika bili su i predstavnici hrvatskog vojno-medicinskog osoblja. U sedmeročlanom timu pripadnika OSRH

na kojoj je uz Sjedinjene Američke Države sudjelovalo 12 zemalja srednje i istočne Europe, a među njima i Hrvatska.

Zajednička vježba 400 sudionika iz 13 zemalja

Uz SAD kao suorganizatora i sponzora vježbe te Moldavije u ulozi ovogodišnjeg domaćina MEDCEUR-a, u dvotjednoj vježbi sudjelovali su i Albanija, Armenija, Azerbajdžan,

medicinske struke bili su brigadir Petar Mravak, dr. med. (oftalmolog), liječnik u Zapovjedništvu HRM-a i čelnik našeg izaslanstva, satnica Vesna Majić, dr. med., liječnica opće prakse i hitne medicine u 334. sanitetskoj bojni Zapovjedništva za logistiku, natporučnik Zoran Čakić, dr. med., također liječnik opće prakse i hitne medicine u 350. vojno-obavještajnoj bojni HKoV-a, poručnica Željka Ivančica Šurina Osmak,

■ Svi hrvatski sudionici, iako na različitim tečajevima i zadaćama, djelovali su kao tim i zaslužni su što je Hrvatska predstavljena na najbolji način u tom međunarodnom okruženju

■ Naši su predstavnici izrazili zadovoljstvo sudjelovanjem u vježbi koja će im, vjeruju, uvelike koristiti u budućem radu. Dr. Majić je u ulozi promatrača razmjenjivala iskustva s američkim kolegama, a dr. Čakić je održao prezentaciju o radu hrvatskog medicinskog tima u ISAF-u

liječnica opće prakse u Bojni za razminiranje 33. inženjerijske brigade, narednica Jasna Jergović, medicinska sestra također u 334. sanitetskoj bojni ZzL-a i dva medicinska tehničara - razvodnik Blaž Čalić iz Počasno-zaštitne bojne i vojnik Josip Čančar iz 2. gardijske brigade. Svi oni, iako na različitim tečajevima i zadaćama, djelovali su kao tim i zaslužni su što je Hrvatska predstavljena na najbolji način u tom međunarodnom okruženju, pa stoga ne čude golema očekivanja organizatora i sudionika vježbe u odnosu na idući MEDCEUR, kad Hrvatska bude u ulozi domaćina i suorganizatora.

Tim je povodom moldavsku vojnu bazu Bulboaca posjetio i brigadir Marijan Zlatar, načelnik Sanitetske uprave Glavnog stožera OSRH-a, koji je zajedno s ostalim visokim uzvanicima obišao teren na kojemu se odvijao praktični dio vježbe. Među VIP gostima, uz vojne izaslanike akreditirane u Moldaviji, bili su i moldavski ministar obrane Vitalie Vrabie te zapovjednik moldavske vojske brigadni general Ion Coropcean, kao i američki veleposlanik Michael Kirby, koji je sudjelovao i u promociji američke pomoći lokalnom stanovništvu. Naime, kako je

istaknuo u obraćanju predstavnicima medija, Amerikanci uvijek nastoje vojne vježbe na stranom tlu iskoristiti za pomoć lokalnoj zajednici, pa su tako u obližnjim moldavskim selima odlučili financirati izgradnju dječjeg vrtića i vodovoda, a donirali su i određenu medicinsku opremu te su organizirali besplatne osnovne zdravstvene preglede i podučavali djecu održavanju osnovne higijene.

■ U pratnji visokih uzvanika sudionike vježbe posjetio je i moldavski ministar obrane Vitalie Vrabie

U duhu Partnerstva za mir

Medicinska vježba u srednjoj i istočnoj Europi (Medical Training Exercise in Central & Eastern Europe), kako glasi puni naziv MEDCEUR-a, provodi se sa svrhom jačanja interoperabilnosti među zemljama

sudionicama kako bi se postigla što veća učinkovitost pri zajedničkom djelovanju u slučajevima raznih katastrofa i humanitarnih kriza. Cilj vježbe bio je uvidjeti realne mogućnosti vojnih saniteta dijela zemalja srednje i istočne Europe u akcijama spašavanja žrtava pojedinih katastrofa, a sve u duhu Partnerstva za mir, kako je istaknula američka brigadirka Mary Peterson koja je s moldavskim pukovnikom Vadimom

Cemirtanom zapovijedala vježbom.

Scenarij ovogodišnjeg MEDCEUR-a obuhvaćao je zajedničke aktivnosti u saniranju posljedica jakog potresa koji je prouzročio brojne žrtve, što je realizirano u praktičnom dijelu vježbe, a u skladu sa zamišljenom situacijom provoden je i njezin teorijski dio. Tijekom prvog tjedna vježbe u sklopu izobrazbe provedene u četiri različite skupine održano je jedanaest različitih tečajeva, na kojima je tijekom više od 380 radnih sati oko 50 instruktora i predavača

obučavalo oko 250 polaznika, uz logističku potporu ostalih sudionika vježbe.

U sklopu teorijskog dijela vježbe, koji je potom pratio praktičan rad na terenu, četvero naših liječnika osposobljeno je za planiranje i or-

■ Amerikanci uvijek nastoje vojne vježbe na stranom tlu iskoristiti za pomoć lokalnoj zajednici, pa su tako u obližnjim moldavskim selima odlučili financirati izgradnju dječjeg vrtića i vodovoda, a donirali su i određenu medicinsku opremu te su organizirali besplatne osnovne zdravstvene preglede i podučavali djecu održavanju osnovne higijene

ganiziranje te upravljanje i nadzor provedbe zdravstvene skrbi u slučaju katastrofa bilo koje vrste, kako u Hrvatskoj tako i u drugim zemljama regije, dok su medicinski tehničari i sestra osposobljeni za pružanje prve pomoći koja podrazumijeva osnovne i napredne postupke oživljavanja. Naime, liječnici su u organizaciji američkog Obrambenog instituta za medicinske operacije (US Defence Institut for Medical Operations - DIMO) završili tečajeve vođenja i zapovijedanja procesom pružanja medicinske zaštite, odnosno potpore te organizacije i upravljanja osiguranja medicinske skrbi u slučaju katastrofa poput raznih elementarnih nepogoda, potresa i terorističkih napada i ostalih masovnih stradanja s velikim brojem žrtava koje treba istodobno hitno zbrinuti, a tehničari su, pak, bili usmjereni na konkretno pružanje prve pomoći unesrećenima i njihovu hitnu evakuaciju. Svi su izrazili zadovoljstvo sudjelovanjem u vježbi koja će im, vjeruju, uvelike koristiti u budućem radu.

Hrvatska domaćin MEDCEUR-a '08

Za brigadira Mravka, koji ima golemo iskustvo iz Domovinskog rata, ovo je bila prilika za rad u međunarodnom okruženju i stjecanje uvida u zajedničko djelovanje multinacionalnog vojnog saniteta,

dok su satnica Majić i natporučnik Čakić dodatno obogatili svoja iskustva iz područja struke stečena na međunarodnoj razini. Oboje su, naime, bili u misiji ISAF u Afganistanu, a Čakić je u sklopu jednog od tečajeva održao prezentaciju o radu hrvatskog medicinskog tima u misiji ISAF, što je posebno zanimalo preostalih četvero hrvatskih predstavnika koji se, na čelu s liječnikom Šurina Osmak, pripremaju za odlazak u Afganistan u veljači iduće godine.

O združenom medicinskom timu u misiji ISAF kojega čine zemlje članice skupine A3 (Albanija, Hrvatska i Makedonija) izlagao je član makedonskog izaslanstva satnik Sašo Kapsarev, dok su predstavnici Srbije iznijeli svoja iskustva iz ratne kirurgije stečena tijekom NATO-ovog zračnog napada 1999. godine. Uz ta, održana su i brojna druga izlaganja vezana uz vojni sanitet a naši su predstavnici svojim aktivnim sudjelovanjem u vježbi i pokazanim znanjem u okviru svoje struke dostojno prezentirali hrvatski vojni sanitet pa i Oružane snage u cijelosti. U sklopu najave idućeg MEDCEUR-a ukratko su predstavili i Hrvatsku kao zemlju domaćina, a da je doista riječ o velikoj i važnoj vježbi govori i to što su već počele pripreme za MEDCEUR '08, koji će se održati u Splitu u rujnu iduće godine. ■

■ Za potrebe praktičnog dijela vježbe napravljeno je improvizirano selo koje je, prema scenariju vježbe, pogodio snažan potres te su sudionici MEDCEUR-a u pratnji instruktora i promatrača pronalazili žrtve, pružali im prvu pomoć i transportirali ih na razne načine u poljsku bolnicu, gdje im je potom pružena daljnja medicinska skrb

U MORH-u potpisana tri sporazuma sa SRNJ

U Ministarstvu obrane Republike Hrvatske potpisana su 22. kolovoza tri sporazuma sa Saveznom Republikom Njemačkom: Sporazum o suradnji na vojnom području potpisao je pomoćnik ministra obrane Igor Pokaz, a Sporazum o školovanju i usavršavanju pripadnika OSRH u ustanovama Bundeswehra i Sporazum o upućivanju vojnog savjetnika pomoćnik ministra obrane Željko Goršić.

Veleslanik Savezne Republike Njemačke u Republici Hrvatskoj Nj. E. Hans Jochen Peters tom je prilikom iskazao neskriveno zadovoljstvo bilateralnom suradnjom dviju zemalja, kao i suradnjom u misiji u Afganistanu.

Sporazum o suradnji na vojnom području potpisao je pomoćnik ministra obrane Igor Pokaz

snimio D. KIRIN

Sporazum o školovanju i usavršavanju pripadnika OSRH u ustanovama Bundeswehra i Sporazum o upućivanju vojnog savjetnika potpisao je pomoćnik ministra obrane Željko Goršić

Pomoćnik Igor Pokaz zahvalio se na kontinuiranoj potpori koju Njemačka pruža Hrvatskoj u pristupanju članstvu u NATO-u i EU-u, a pomoćnik Goršić na pomoći u izobrazbi koju nam osigurava Savezna Republika Njemačka, kao i pomoći koju je njemački vojni savjetnik pukovnik Knippel pružio pri izradi koncepta izobrazbe i obuke i koncepta upravljanja osobljem koji su nedavno potpisani.

Obostrano je zaključeno kako će ti sporazumi još više pridonijeti iznimno dobroj bilateralnoj suradnji, kao i posjet ministra obrane Savezne Republike Njemačke dr. Franza Josefa Junga Republici Hrvatskoj.

M. K.

Imenovan novi glavni inspektor obrane

U skladu sa Zakonom o obrani, a na prijedlog ministra obrane, Vlada RH je na sjednici održanoj 23. kolovoza razriješila dužnosti glavnog inspektora obrane general bojnika Matu Obradovića, a za glavnog inspektora imenovala general pukovnika Marijana Marekovića.

General pukovnik Marijan Mareković rođen je 1959. godine u Sesvetском Kraljevcu. Godine 1990. priključio se Specijalnoj postrojbi MUP-a kao zapovjednik satnije, a 1991. postao zamjenikom zapovjednikom 1. brigade ZN G-a i zapovjednikom 1. gardijske brigade *Tigrovi*. Nakon toga obnašao je niz visokih vojnih dužnosti kao što su zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH, zapovjednik Zbornog po-

dručja Zagreb, zapovjednik 1. korpusa. Godine 1999. imenovan je pomoćnikom ministra obrane za personalno upravljanje, a 2002. postao je zapovjednikom Hrvatske kopnene vojske. U čin general pukovnika promaknut je u svibnju 2000. General Mareković završio je Zapovjedno-stožernu školu i Ratnu školu, a za svoj doprinos Oružanim snagama odlikovan je nizom odlikovanja (Spomenica Domovinskog rata, Spomenica domovinske zahvalnosti, Red Nikole Šubića Zrinskog, Red bana Jelačića, Red kneza Domagoja s ogrlicom, Red hrvatskog pletera, Red hrvatskog trolista) te medaljama Bljesak, Oluja, Iznimni pothvati i Ljeto.

OJI

snimio T. BRANDT

Održan međunarodni seminar

Obavještajna potpora u borbi protiv terorizma

Glavni ciljevi ovoga međunarodnog seminara bili su definiranje aspekata terorizma, identificiranje odgovarajućih izvora obavještajnih podataka i uporabe odgovarajućih tehnika za proučavanje terorističkih skupina, njihovih mogućnosti i namjera te poboljšanje kvalitete analize terorističke prijetnje i prosudbe za određene situacije i lokacije

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

U Časničkom domu vojarne na Črnomercu od 27. do 31. kolovoza održavao se seminar pod nazivom "Obavještajna potpora u borbi protiv terorizma". Seminar je organiziran u suradnji s Uredom za obrambenu politiku Veleposlanstva SAD-a, a u njegovom je radu sudjelovalo četrdesetak polaznika. Uz pripadnike MORH-a, GS OSRH-a, granskih zapovjedništava OSRH-a, na seminaru su bili i predstavnici EUCOM-a te oružanih snaga Slovenije i Makedonije. Glavni ciljevi ovoga međunarodnog seminara bili su definiranje aspekata terorizma, identificiranje odgovarajućih izvora obavještajnih podataka i uporabe odgovarajućih tehnika za proučavanje terorističkih skupina, njihovih mogućnosti i namjera te poboljšanje kvalitete analize terorističke prijetnje i prosudbe za određene situacije i loka-

cije. Seminar je od početka naišao na veliko zanimanje sudionika, što i ne čudi s obzirom na aktualnost tema kao i činjenicu što su na njemu predavači bili eminentni stručnjaci s velikim iskustvom iz civilnih policijskih i vojnih poslova vezanih uz protuterorizam.

Seminar se sastojao od teorijskog i praktičnog dijela. U sklopu teorijskog dijela održana su brojna predavanja, od onih vezanih uz osnovne temeljne teoretske postavke terorizma, njegov razvoj kroz povijest, pa do utjecaja koji terorizam ima na suvremeno društvo i promjene koje je on kao globalna prijetnja uvjetovao u suvremenom demokratskom društvu.

Teoretska znanja polaznici seminara su mogli provjeriti i praktično. Naime, u sklopu seminara održana je i vježba u kojoj su polaznici rađeci u skupinama uvježbavali pro-

suđivanje i donošenje odluka u jednoj pretpostavljenoj situaciji. Časnici naših Oružanih snaga redovito sudjeluju i na takvim i sličnim seminarima koji se organiziraju u inozemstvu. Neupitno je da je dobra obavještajna potpora od iznimnog značenja u borbi protiv terorizma, ali i ovom prilikom treba istaknuti da je za uspješnu i učinkovitu borbu protiv terorizma koji predstavlja najveću globalnu prijetnju miru u svijetu danas od iznimnog značenja međunarodna suradnja. Jer, terorizam ne poznaje granice. On je transnacionalan i internacionalan, tako da i suradnja u borbi protiv terorizma mora biti takva.

Bez dvojbe da takvi seminari kao i brojne vježbe koje su tematski vezane uz borbu protiv terorizma i drugih asimetričnih prijetnji pridonose učinkovitijoj borbi protiv tog najvećeg zla današnjice. ■

Sudionici seminara

Brojevi u korist kolektivne obrane

Model kolektivne obrane omogućuje da se ograničeni resursi rabe na učinkovitiji i racionalniji način, postići interoperabilnost i kompatibilnost s drugim zemljama saveznica. Sustav kolektivne obrane obogaćuje dugoročno planiranje i stabilni proces modernizacije, uz planirani obambeni proračun koji se kreće na razini oko 2% BDP-a

Dražen JONJIĆ

Kad punopravno članstvo u Sjevernoatlantskom savezu pogledamo kroz prizmu gospodarskih, a ne samo obrambenih interesa, zasigurno će svaki objektivni promatrač moći doći do zaključka kako članstvo u elitnom klubu donosi mnogobrojne koristi.

Na obrambenom području, na temelju detaljnih analiza koje su rađene u vrijeme izrade i donošenja Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga, pokazuju kako je cijena participiranja u sustavu kolektivne obrane kudikamo manja od troškova individualne. Jasna vizija punopravnog hrvatskog sudjelovanja u NATO-u omogućila je modeliranje Oružanih snaga koje će u konačnici brojiti oko šesnaest tisuća pripadnika. U svakom slučaju, model kolektivne obrane omogućuje da se ograničeni resursi rabe na učinkovitiji i racionalniji način, postići interoperabilnost i kompatibilnost s drugim zemljama saveznicama. Sustav kolektivne obrane obogaćuje dugoročno planiranje i stabilni proces modernizacije, uz planirani obrambeni proračun koji se kreće na razini oko 2% BDP-a.

Skupa alternativa

Često smo, slušajući protivnike ulaska u Sjevernoatlantski savez, imali prigodu čuti njihov alternativni plan. Jedna od mogućih alternativa je samostalni put. Taj scenarij podrazumijeva samostalno razvijanje svih sposobnosti kako bi se mogla jamčiti bar minimalna sigurnost zemlje. Za razliku od proračuna za 2007. godinu, temeljenoj na viziji participiranja u kolektivnoj obrani, u kojemu je za opremanje i moderni-

zaciju predviđeno 394 milijuna kuna, u drugom modelu bi prema MORH-ovoj simulaciji trebalo izdvojiti 983 milijuna kuna. Što se brojnosti OS-a tiče, umjesto sa šesnaest tisuća profesionalnih pripadnika i sa suspendiranom obvezom

Na obrambenom području, na temelju detaljnih analiza koje su rađene u vrijeme izrade i donošenja Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga, pokazuju kako je cijena participiranja u sustavu kolektivne obrane kudikamo manja od troškova individualne. Jasna vizija punopravnog hrvatskog sudjelovanja u NATO-u omogućila je modeliranje Oružanih snaga koje će u konačnici brojiti oko šesnaest tisuća pripadnika. U svakom slučaju, model kolektivne obrane omogućuje da se ograničeni resursi rabe na učinkovitiji i racionalniji način, postići interoperabilnost i kompatibilnost s drugim zemljama saveznicama

služenja vojnog roka, prema procjenama za individualnu obranu bi trebalo između 50 i 250 tisuća vojnika. Zasigurno se u tom modelu, a elementarna nas gospodarska logika nagoni na takvo promišljanje, ne bi moglo razmišljati o modernizacija-

ma i o poboljšanjima, pošto svaka odgovorna država zna koji su njezini gospodarski limiti. Svaki odgovorni pojedinac želi sa što manje ulaganja postići što veće učinke. To je prirodno i logično. Uspoređujući troškove kolektivne i individualne obrane, prema nekim procjenama, ostavlja u džepovima poreznih obveznika zamalo 3 milijarde dolara u slučaju prevladavanja poželjnog modela kolektivne obrane. U slučaju neizloženosti sigurnosnim rizicima postotak BDP-a za obranu bi se kretao oko 2,54, a u okolnostima poremećene sigurnosne situacije postotak izdvajanja za obranu približio bi se vrijednostima iz doba Domovinskog rata, kad je dosegao fantastičnih 15%. Podaci simulacija govore kako bi izgradnja kompletnog sustava individualne obrane stajala trostruko ili višestruko više od sredstava koja će biti trošena kad punopravno pristupimo Sjevernoatlantskom savezu. Često smo spominjali u ovim tekstovima gospodarske aspekte članstva. Jedan od najsnažnijih primjera koristi od članstva u Sjevernoatlantskom savezu osjetila je Rumunjska u kojoj su izravne strane investicije u godini u kojoj je ušla u NATO porasle za 141%. Članstvo, a to su iskustva zemalja koje su nedavno pristupile Savezu znamo, izravno utječe na kreditni rejting. Široko govoreći, kad analiziramo gospodarske aspekte, zapravo govorimo i o sigurnosti. Tek zemlja s potpunim sigurnosnim, obrambenim jamstvima, može preostale goleme kapacitete usmjeriti na dobrobit svojih građana, izgrađujući u stabilnom okruženju demokratski i gospodarski prosperitetno društvo. ■

Početak u Libanonu

Pripala mi je vojnička čast predstavljati Republiku Hrvatsku u mirovnoj misiji UN-a u Libanonu (UNIFIL). U mirovnu misiju upućen sam u svojstvu stožernog časnika za COE (Contingent Owned Equipment) i zadaća će mi biti u sljedećih godinu dana provjeravati opremu različitih nacionalnih kontingenata

Napisao i snimio bojniki Frano TOKIĆ

S časnikom iz Indije

Prvi, nazovimo ga problemčić s kojim sam se susreo bio je već na zagrebačkom aerodromu Pleso. Naime, službeni samokres koji sam trebao transportirati u zapečaćenom drvenom sandučiću mađarska avio tvrtka Malev s kojom sam preko Budimpešte letio za Beirut nije prihvatila. Djelatnik Maleva odgovoran za utovar tereta rekao mi je da prebacim samokres u nekakav njihov mali metalni sandučić, ili ostaje u Hrvatskoj. Što sam mogao, posudio sam *leatherman* od kolege policajca u zračnoj luci (jer je moj već prošao *check in*) i razvalio drveni sandučić. Dobro da nisam trebao nositi pušku jer je djelatnik Maleva jedva strpao samokres u tu malenu metalnu kutijicu. Kad smo samokres stavili u metalnu kutijicu, shvatio sam da ću sletjeti u Beirut bez ikakve kutije, pa sam uzeo drvenu kutiju od samokresa i stavio je u ručnu prtljagu, moleći Boga da me nitko usput ne zapita zašto nosim praznu kutiju. Let do Budimpešte je protekao bez problema. Letio sam u prikrivnoj pustinjskoj odori sa svim propisanim oznakama pripadnika UN mirovne misije.

U avionu za Beirut sjedio je pokraj mene gospodin koji je odmah obuvao digao noge na zid ispred sebe i nitko mu ništa nije rekao. Normalno, sjedili smo u *business* klasi. Poslije se osilio pa je izuo cipele, a zatim obje noge dignuo na zid ispred nas.

Odmah sam pomislio, eto kako to ide u ovom dijelu svijeta, a ne možeš mu ništa reći jer si u odori, i bit ćeš gost u njegovoj zemlji godinu dana.

Kada smo sletjeli, nadao sam se samo da će sve biti u redu s mojom prtljagom. No, prva prepreka je bila pregled putovnice. Djelatnik koji mi je pregledao putovnicu zvao je svog iskusnijeg ili nadređenog kolegu i rekao da nešto nije u redu s njom. Vjerojatno vam je svima poznat osjećaj kad znate da je sve u redu, a administracija nešto izmišlja i vi pomislite pa je li moguće da nešto ne štima. Ovaj iskusniji uzme moju putovnicu i kaže mi: „Gospodine, nemate vizu, ali sada ćemo vam mi to naplatiti i možete ići.“ E onda se ja u tri sata ujutro onako svjež sjetim da imam vizu na šest mjeseci, jer sam sto puta prekontrolirao službenu putovnicu. Za taj manevar se kod nas u Slavoniji kaže APP (ako prođe, prođe). Kad se malo bolje prilagodim u misiji, moram naći dio zapovjedništva koji je odgovoran za produženje vize.

Srećom sva oprema pa i samokres sretno su doputovali i preuzeo sam ih onakve kakve sam predao u Za-

grebu. Kad sam prelazio posljednju prepreku na aerodromu u Beirutu carinik me je pitao imam li nešto prijaviti, odgovorio sam mu da imam samokres. Sad je opet on morao zvati nekoga starijeg ili pametnijeg, ali ne nužno tim redosljedom. Tu je sada nastupio mlađi službenik koji je rekao da je sve u redu i da mogu ići. Vjerojatno opet zbog UN oznaka. Oznaku UN-a sam posudio od kolege koji je bio u UN misiji i čini se da je to bio pravi potez, jer se inače oznake dobiju tek u misiji.

Kad sam prošao sve libanonske administrativne prepreke, sa zebljom sam išao prema izlazu iz aerodroma, jer me je tamo trebao čekati netko iz UN-a i prebaciti me do Naqoure gdje je smješteno zapovjedništvo mirovne misije UNIFIL. Normalno, tri sata ujutro, a mene nitko živ ne čeka. Alternativa je bila odlazak taksijem u jedan od hotela koje preporučuje UN i pozivanje telefonom zapovjedništva UNIFIL-a da mi pošalju prijevoz do Naqoure. Umjesto toga odlučio sam se za drugu opciju. Vidio sam desetak poljskih vojnika u zelenim prikrivnim odorama s oznakama UN-a. Odmah sam im pristupio i pitao idu li možda za Naqouru (na UN-ovim web stranicama sam ranije vidio da tamo imaju logističku bojnu). Odgovor je bio pozitivan i srećom imali su taman mjesto za mene.

Vozili smo se u početku od Beiruta po autoputu s tri trake. Na moje iznenađenje više nego u Hrvatskoj. Stekao sam dojam iz vijesti da je ovdje sva infrastruktura razorena. Nakon 20 kilometara počinju nekakva presjecanja tog autoputa i morali smo obilaziti pojedine dionice. Uz sve češće obilaskne počeli smo nailaziti na učestale kontrolne točke LAF-a (Lebanese Armed Forces). One se prolaze tako

da vozač upali svjetlo u unutrašnjosti vozila da libanonski vojnici vide kako smo svi u vozilu pripadnici UN-a. Kada smo ušli u područje operacija UNIFIL-a ili tzv. *Blue line* poljski vojnici stavili su od vjetra iskidanu UN zastavu.

Napokon u zapovjedništvu misije

Nakon dva sata i 30 minuta stigli smo u Naqouru. Poljaci su me odvezli do HQ, ali tamo nitko ne radi do 8 sati, a i da radi s dvojicom francuskih vojnika se nemoguće sporazumjeti na engleskom. Što će Poljaci dalje sa mnom ne znaju ni sami, pa me vode u Operativu svoje logističke bojne. U Operativu su mi skuhalo kavu i nazvali JOC (Joint Operations Center) UNIFIL-a da vide zna li itko tamo zna kakva je procedura s novopristiglima. Zbog boljeg prijenosa informacija predaju mi slušalicu i ja pokušavam objasniti službujućem tko sam i što želim. Nakon kraćeg objašnjavanja on mi kaže da mi samo može osigurati telefonski broj CMPO (Chief Military Personnel Officer) koji radi od osam pa da odem k njima, a oni će me uputiti u proces prijama. Budući da sam u kamp Naqoura stigao u 5.30 sati do 9 sati sam bio prisiljen ostati u Operativu poljske logističke bojne. Tamo sam u nekoliko navrata gotovo zaspao na stolici jer cijelu noć nisam spavao. Nudili su mi i doručak, ali sam im zahvalio na ljubaznosti. U osam sati sam nazvao ured CMPO i objasnio im tko sam, ali s druge strane su mi rekli da prvi put čuju za mene i moje radno mjesto i da dođem u devet kad se pojavi šef ureda. U 9 su mi Poljaci organizirali prijevoz autobusom do CMPO jer

sam imao više od 80 kilograma opreme (kaciga, pancirka, torba za prvu pomoć ...).

Kad sam napokon stigao do ureda CMPO nekakav Chief Clerk iz Nepala mi je kazao kako ne zna gdje ja to trebam raditi, ali neka odem do zapovjednika kampa koji će odrediti gdje ću biti smješten. Gledam ja njega, gleda on mene. Nitko ne miče, kao u westernu. On da mu kažem kako bih vrlo rado otišao tamo, samo da znam gdje se taj čovjek nalazi i da ne moram vući po temperaturi od 36 stupnjeva i vlažnosti zraka od 60 % 80 kilograma opreme. On se malo pribrao i predložio da opremu ostavim kod njega u uredu i dao mi jednog vojnika koji mi je pokazao gdje je zapovjednik kampa.

Zapovjednik kampa, pukovnik iz Gane srdačno me dočeka i pozdravio. Ne izgleda mi zbunjeno kao Nepalac. Kazao mi je da ću privremeno biti smješten s bojnikom iz Portugala. Inače bi bojnici, prema njegovim riječima, trebali biti sami smješteni u jednoj sobi ili kontejneru, ali sada je trenutno takva situacija. Zatim pukovnik poziva i bojnika iz Portugala da nas upozna. Bojnik uskoro stiže i zapovjednik kampa mu je objasnio situaciju kako ću mu ja kraće vrijeme biti "cimer" dok ne dođe drugi Portugalac. To nije dobro za mene jer se neću pošteno ni smjestiti, a već ću morati seliti. No što je, tu je. Kad sam se vratio po opremu u ured CMPO čekao me je bojnik iz Indije kojega ću zamijeniti na dužnosti u COE Unit. Napokon su se kockice počele slagati i UN sustav je shvatio gdje trebam raditi. Kad sam ubacio stvari u svoj novi dom u dijelu kampa koji zovu Tara, vratio sam se u ured CMPO i službeno započeo s procesom *Check In* (valjda bi to u slobodnom prijevodu na hrvatski značilo proces prijama). Paralelno s tim bojnik Tavrun Vohra iz Indije upoznao me s djelatnicima unutar COE Unit-a i mojim dužnostima.

Check In je neka vrsta procesa prikupljanja potpisa različitih ureda administracije koji na taj na-

Na tečaju arapskog

čin bilježe da je novi član došao u misiju, a ujedno i da on zna kamo treba otići ako nešto treba. Kad se to obavi, obrazac sa svim potpisima se predaje u J-1. Najbolji pokazatelj kakva je klima u Libanonu je taj što se Crnci iz Gane žale na vrućinu i visoku vlagu. Prilikom prikupljanja potpisa u dva dana ne znam koliko puta sam ulazio s vanjskih 40 stupnjeva na 20 stupnjeva u uredima. Stvarno moraš biti zdrav kao dren da to izdržiš.

Drugi dan boravka u misiji, kad nas je obojicu iscrpio proces *Check In*, bojnik iz Indije me poveo na čaj u indijski časnički klub. Tamo se zna hijerarhija. Možda i više nego je to prihvatljivo u Hrvatskoj. Na primjer, dok časnici iznad čina satnika pijuckaju čaj, grickaju male sendviče i male uštipke punjene povrćem u 10 sati svakoga dana u klimatiziranom klubu, ostatak vojske (nisam baš siguran je li baš svi) mogu to isto raditi na otvorenom u nekakvoj sjeni (temperatura samo 35 stupnjeva u hladu!). I svi su zadovoljni i cijelo se vrijeme smješkaju.

Točno u podne drugoga dana primopredaje bojnik Tavrun mi je rekao kako odlazi na novu dužnost i kako sam sada prepušten samome sebi. Možete misliti kakva je to bila primopredaja.

Kasnije istog dana na ručku sam čuo da je upravo započeo tečaj arapskog jezika i da se mogu priključiti. Budući da je arapski službeni jezik u Libanonu, istog dana sam se priključio grupi. Dobro će mi doći kad budemo izlazili iz kampa u komunikaciji s lokalnim stanovništvom. Moram priznati da kod izgovora nekih slova umalo nisam slomio jezik.

Ako vam se učinilo da su pojedine situacije smiješne, vjerojatno to tako i mora biti kad se u misiji nalazi više od 13 000 vojnika iz 30 različitih zemalja i 1000 civila skupljenih iz cijelog svijeta... ■

Ispraćaj kolege

Ljetni kamp Kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski"

Motivirani i ustrajni u svojoj namjeri

Mlade buduće časnike OSRH posjetili smo na vojnom poligonu Gašinci gdje su kadeti 4. naraštaja, 31 kadet i sedam kadetkinja kojima je ovo bio i prvi ljetni kamp, prošli temeljnu, a 40 kadeta i 8 kadetkinja 3. naraštaja specijalističku obuku iz pješastva. U sklopu obuke pješastva kadeti usvajaju znanja iz vojne topografije, o protupješaćkom naoružanju s gađanjem, vezi, minskoeksplozivnim sredstvima, a provodi se i obuka iz taktike, uvježbavaju se vještine vođenja i zapovijedanja te situacijske vježbe

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Kad završe s obvezama na fakultetima, kadeti Kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski" kraj srpnja i prvu polovicu kolovoza provode na ljetnom kampu. Riječ je o jednoj od zahtjevnijih obučnih aktivnosti na njihovom putu prema časničkom pozivu. Ljetni kamp traje tri tjedna. Obuka je utoliko zahtjevnija što se provodi u najtoplijim ljetnim mjesecima kad njihovi kolege predah od studentskih obveza i spas od vrućina pronalaze na moru. Ali to je njihov izbor, a motivacije im, u što smo se i sami uvjerali, ne nedostaje. Zadovoljni su i najteže napore stički podnose. Mlade buduće časnike OSRH posjetili smo na vojnom poligonu Gašinci, gdje su kadeti 4. naraštaja, 31 kadet i sedam kadetkinja kojima je ovo bio i prvi ljetni kamp, prošli temeljnu, a 40 kadeta i 8 kadetkinja 3. naraštaja specijalističku obuku iz pješastva. U sklopu obuke pješastva kadeti usvajaju znanja iz vojne topografije, o protupješaćkom naoružanju s gađanjem, vezi, minskoeksplozivnim sredstvima, a provodi se i obuka iz taktike, uvježbavaju se vještine vođenja i zapovijedanja te situacijske vježbe. Obuka se provodi u skupinama, a za njezino uspješno provođenje velikim dijelom su zaslužni instruktori. U kampu 1 i 2 na

vojnom poligonu Gašinci bilo je angažirano osam instruktora iz Kadetske i Dočasničke škole, redom iskusnih dočasnika s višegodišnjim iskustvom u obuci ročnih vojnika. Jedan od njih je i narednik Dragan Karas koji je istaknuo kako je program kampa dosta zahtjevan, ali da kadetima i kadetkinjama motivacije i želje za svladavanjem novih znanja i usvajanjem vojnih vještina ne nedostaje. "Kadeti su motivirani, a obuka im je zanimljiva. To je ono što su čekali i za što su se pripremali. Vidi se da doista žele postati časnicima OSRH", kazao nam je narednik Karas. Na naše pitanje što im je najteže, narednik Karas je kazao da je to ustajanje. A kako i ne bi kad im radni dan započinje već u 5 sati ujutro tjelovježbom, a završava u 22 sata, naravno neovisno o vremenskim uvjetima. Narednik Karas je pojasnio kako se temeljna obuka iz pješastva zasniva na temeljnoj obuci ročnih vojnika, dok je specijalistička obuka korak više, a temelji se na skupini, odnosno binomu.

Zapovjednik kampa 1 je natporučnik Marko Šimić, a poručnica Katica Osrečki zapovjednica je kampa 2. Poručnica Osrečki vrlo je zadovoljna kadetima. Ističe kako su motivirani i kako stalno traže više. "Jedva su čekali doći u kamp.

Ovo im je izazov. Djevojke sve napore svladavaju jednako dobro kao i dečki", kazala je poručnica Osrečki koja je, kako kaže, ponosna na kadete 3. naraštaja s kojima vrlo dobro surađuje tijekom cijele godine. Napominje kako se međusobno poštuju i uvažavaju, a i kadeti su nam potvrdili da je to doista tako. "Suradnja s poručnicom Osrečki je izvrsna. S njom razgovaramo kao s prijateljem. Pomaže nam i otkad je ona došla na čelo naše satnije mnogo toga se poboljšalo. Razgovaramo i o privatnim problemima, fakultetu, svemu onom što nas muči. Doista nam je pravi prijatelj", kazao je nam je Tomislav Lončarić, kadet 3. naraštaja. Tomislav je iz Bugojna, a, kako kaže, ratna događanja kojima je bio izložen u djetinjstvu bila su presudna u njegovoj nakani da postane časnikom. "Motiviran sam i ustrajat ću u svojoj namjeri", kazao nam je taj student teologije i izrazio zadovoljstvo obukom i cjelokupnim programom Kadet. Obukom su zadovoljni i njegovi kolege Tomislav Dvoraček, Mario Tomas i Malajka Radan. "Obuka u kampu je dinamična i zahtjevna. Sve vrijeme nam je ispunjeno. Najteže podnosim vrućinu", pričala je Malajka Radan i istaknula kako su, kad je o cjelokupnom školovanju riječ, njezina očekivanja uglavnom ispunjena. Tomislav Dvoraček je u Gašince došao iz Splita gdje studira pomorstvo. Iako je rodom iz Slavonije želja mu je ostati u Splitu i raditi u mornarici. "U budućnosti se vidim u obalnoj straži na nekom novom brodu HRM-a", kazao je Tomislav koji je obuku ocijenio zahtjevnom. "Obuka u kampu 2 je dinamičnija i zanimljivija nego prošlogodišnja obuka u kampu 1", kazao je Mario Tomas koji studira na Fakultetu prometnih znanosti. Istaknuo je i kako je projekt Kadet ispunio njegova očekivanja, a želja da ostane u Hrvatskoj vojsci još je veća nego na početku školovanja. "Ovo je predobra prilika da bi se propustila. Sve

Obuka se provodi u skupinama, a za njezino uspješno provođenje velikim dijelom su zaslužni instruktori

nam je plaćeno i omogućeno nam je školovanje, što mnogi mladi ljudi ne mogu", kazao je Mario kojemu je želja raditi u vojnoj policiji.

Zanimanjem koje za obuku pokazuju kadeti i kadetkinje zadovoljan je i zapovjednik kadetske škole bojnik Branko Plukavec. "Zadovoljni smo motiviranošću kadeta i kadetkinja. Stalno traže više. Profesionalni su i vojnički odgovorni", kazao je bojnik Plukavec. Napomenuo je i da im zapovjedništvo poligona maksimalno izlazi u susret i pruža svu potrebnu pomoć, te dodao kako su zadovoljni i smještajem i svim ostalim mogućnostima koje pruža vojni poligon Gašinci. Inače, kadeti 3. naraštaja sva tri tjedna ljetnog kampa provode na vojnom poligonu Gašinci, dok se kamp 1 u kojem su kadeti 4. naraštaja sastoji od dva dijela. Prva dva tjedna su na poligonu Gašinci, dok treći tjedan provode obuku iz padobranstva u Sinju, a temeljnu pomorsku obuku koja uključuje obuku iz veslanja i osnova jedrenja u ratnoj luci Lora u Splitu. Nakon kampa kadeti idu na itekako zaslužan dvotjedni odmor, a potom se ponovno hvataju u koštac sa svim dobrim i manje dobrim stranama studentskog vojničkog života. ■

Humanitarna akcija 9. HRVCON-a u Kabulu

Donacija sirotištu "Tahia Mascan"

Tijekom proteklih pet mjeseci od kako je 9. HRVCON u Afganistanu događale su se razne za vojnike izazovne stvari, a bilo je i trenutaka koji će se pamtili.

Jedan od takvih zbio se i 1. kolovoza 2007. Toga dana su pripadnici 9. HRVCON uz sudjelovanje brigadira Marqueza i satnika Sarottia, pripadnika francuskog CIMIC-a, organizirale posjet i podjelu donacije jednom od najvećih dječjih sirotišta u Afganistanu. Donirane su igračke i odjeća, dar djece pripadnika Vojne policije, kao i dva nogometna gola i nekoliko nogometnih lopti s ISAF oznakama.

Treba napomenuti da su domaćini vrlo ponosni, pa traže samo ono što im je prijeko potrebno. Nas su zamolili da im kupimo dva televizora za djecu jer ih nemaju, a pripadnike francuske vojske da im saniraju prostoriju gdje peru rublje. Ta prostorija je u vrlo lošem stanju, nema odvođa vode, a električne instalacije strše iz zidova, što daje poprilično jasnu sliku prostora u kojem djeca žive. Sirotište udomljuje oko 450 djece između 6 i 19 godina, uključuje oko 45 profesora, 22 stražara, 18 administratora i četiri medicinara.

Po dolasku, a nakon kratkog susreta s direktorom sirotišta Mohhamedom Azimom, krenuli smo postaviti nogometne golove i podijeliti lopte. Nakon toga smo uz pomoć djece odjeću, igračke i slatkiše iz naših paketa CSO-a prenijeli u unaprijed određenu prostoriju i podijelili im. Na kraju su doneseni i TV prijammnici koji su instalirani u njihovu zajedničku prostoriju. Profesori su se ponudili da nas provedu kroz sirotište. Tad smo vidjeli žalosnu sliku uvjeta u kojima ta djeca žive. U znak zahvalnosti profesori su nas pozvali na objed koji smo, na žalost, morali odbiti jer nas je čekala duga vožnja prema našem kampu Warehouse na drugom kraju grada.

Ostalo je tek vremena da se uz zajedničku fotografiju oprostimo s direktorom Azimom, zahvalimo na gostoprimstvu, iskažemo zadovoljstvo učinjenim uz nadu ponovnog susreta. U svrhu male promidžbe Lijepe Naše, darovali smo mu dres hrvatske nogometne reprezentacije jer je velik ljubitelj nogometa.

V. BEZMALINOVIĆ

Tigrovi darivali krv

U Karlovačkoj vojarni "Luščić" 23. kolovoza organizirano je dobrovoljno darivanje krvi u suradnji s Crvenim križem i Općom bolnicom iz Karlovca.

Od dvadeset i dva pripadnika

1. gbr koji su darovali krv polovica su bili novopridošli djelatnici. Naredniku Željku Đenanoviću iz trbo 1. gbr bilo je to 49. darivanje krvi.

OJI

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU
I INFORMIRANJE

raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ

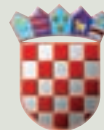
za prijam na mjesto **stručnog savjetnika za medije** u Odjelu za informiranje i odnose s javnošću

Uvjeti:

- VSS
- društveni smjer
- znanje jednog svjetskog jezika
- DSI
- radni staž u struci 5 godina

Rok za podnošenje prijava je **14 dana** od objave. Prijave slati na adresu: Služba za odnose s javnošću i informiranje, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Za sve dodatne informacije javiti se na telefon **4567-958**.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU
I INFORMIRANJE

raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ

za prijam na mjesto **stručnog savjetnika** u Odjelu hrvatskih vojnih glasila

Uvjeti:

- VSS
- društveni smjer
- DSI
- radni staž u struci 5 godina

Rok za podnošenje prijava je **14 dana** od objave. Prijave slati na adresu: Služba za odnose s javnošću i informiranje - Odjel hrvatskih vojnih glasila, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Za sve dodatne informacije javiti se na telefon **3784-939** ili **4567-431**.

Gunston Hall posjetio HRM

Brod ratne mornarice SAD-a Gunston Hall (LSD-44) bio je od 16. do 19. kolovoza u posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici i gradu Splitu.

Zapovjednika broda i njegovu pratnju primili su predstavnici Flote HRM-a koji su im uručili darove, a za članove posade bio je organiziran i obilazak dva broda iz sastava Flote HRM-a na kojima je održana prezentacija o Hrvatskoj ratnoj mornarici. Najzanimljiviji dio posjeta odnosio se na provođenje uvježbavanja tipa PASSEX na kojem su sudjelovali brod ratne mornarice SAD-a Gunston Hall i brod iz sastava HRM-a RTOP-11 Petar Krešimir IV. PASSEX se odnosi na uvježbavanje komunikacija, provodi se na engleskom jeziku sa svrhom dostizanja NATO standarda i unapređenja međunarodne suradnje. Tijekom uvježbavanja na brodovima je obavljena razmjena časnika kako bi se mogli upoznati s taktičko-tehničkim sposobnostima brodova i pratiti rad posade pri

uvježbavanju. Osim zajedničkog uvježbavanja, članovi posade Gunston Hall imali su priliku odmjeriti snage s pripadnicima Hrvatske ratne mornarice na košarkaškoj utakmici koja je održana u Sportskom centru Gripe.

OJI

Posjet vojnih izaslanika HRM-u

U sklopu međunarodne vojne suradnje zapovjednik Hrvatske ratne mornarice komodor Ante Urlić primio je u posjet vojnog izaslanika OS SAD-a u Republici Hrvatskoj pukovnika Brendana McAloona, vojnog izaslanika OS Republike Francuske pukovnika Oliviera Rouaneta i vojnog izaslanika OS Ujedinjenog Kraljevstva pukovnika Marka D. Wentwortha. Razgovaralo se o dosadašnjoj vojnoj suradnji i potrebi daljnjeg jačanja i unapređenja te suradnje među spomenutim državama.

OJI

Svetkovina Velike Gospe - Bogorodičina ikona na srebrnom prijestolju na ramenima pučana i mornara

Još od srednjeg vijeka je Pojišanska Gospa u zavjetnim procesijama na ramenima vjernika silazila u grad kad god su Split pogađale pošasti poput rata, gladi ili suše.

I ove godine je Bogorodičina ikona na ramenima pučana i mornara

HRM-a prošla ulicama Splita u procesiji koja je predvođena splitsko-makarskim nadbiskupom mons. Marinom Barišićem krenula od katedrale sv. Dujma do svetišta na Pojišanu. Procesija je započela u poslijepodnevnom satima, a početak procesije označila su zvona katedrale i sirene brodova u splitskoj luci

isprepletene zvucima pjesama i molitvi tisuća vjernika koji su pratili svoju Majku do Njezina svetišta. Pojišanska Gospa zaštitnica je pomoraca, a posebno su je štovali pomorci iz Dalmacije, pozdravljajući je topovskim salvama svaki put kad bi prolazili ispod Njezina svetišta u nekadašnjem Splitskom

Zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić u zavjetnoj procesiji

polju. Danas u crkvi Gospe od Pojišana nalazimo brojne zavjetne darove, makete i slike brodova, kao i sliku raketne topovnjače RTOP-11 Petar Krešimir IV. darovane u znak zahvalnosti za pomoć na moru.

U zavjetnoj procesiji i nošenju zavjetne slike Gospe od Pojišana sudjelovali su pripadnici Hrvatske ratne mornarice i njezin zapovjednik komodor Ante Urlić.

OJI

Procesija ulicama Splita

BAE Systems

TVRKA BAE Systems dostavila je prve primjerke novog lakog oklopa za potrebe oklopnih vozila RG31 u sastavu američke kopnene vojske (US Army). Riječ je o oklopu LROD namijenjenom dodatnoj zaštiti lakih oklopnih vozila od napada ručnim raketnim bacačima (RRB). Konstruiran je u obliku rešetkastih ploha koje se postavljaju oko vozila poput svojevrsne ograde.

Prva masovnija primjena tog tipa rešetkastog oklopa bila je na oklopnim vozilima Stryker koja su raspoređena u Iraku. Pokazalo se da Stryker nije dovoljno otporan na napade RRB-a, posebno u urbanom okruženju. Zato je BAE Systems razvio namjenski rešetkasti oklop koji ima malu masu ali zbog konstrukcije (šipke od aluminijske legure) omogućava zaustavljanje projektila

Laki oklop

iz RRB-a. LROD nije dovoljan da pruži zaštitu od modernih projektila kao što su probojni, eksplozivni ili potkalibarski, ali je dovoljan za projektele iz RRB-a koji su ograničenog dometa i snage. Oklop se može jednostavno postaviti na svako vozilo, ne traži dodatno bušenje, varenje ili slične komplicirane zahvate u strukturu vozila. Zato se može naknadno postaviti u terenskim uvjetima uz uporabu uobičajenog alata koji ima svaka terenska vojna radionica.

Točnih podataka o masi oklopa LROD nema jer ovisi o količini zaštite, odnosno površini vozila koju mora zaštititi. Tvrtka navodi kako je masa LROD-a otprilike upola manja u odnosu na standardni čelični oklop koji bi dao istu razinu zaštite.

M. PETROVIĆ

Britanija gradi nove nosače

POTKRAJ srpnja vlada Ujedinjenog Kraljevstva objavila je kako je odobrila u sljedeće tri godine povećanje obrambenog proračuna za iznos od 7,7 milijardi funti. Jedan od najvažnijih projekata britanskih oružanih snaga koji će imati izravnu korist od tog povećanja proračuna je izgradnja dva nova nosača zrakoplova. Riječ je o CVF (Future Aircraft Carriers) nosačima koji će nositi imena HMS Queen Elizabeth i HMS Prince of Wales, a iza njihove izgradnje stajat će ACA (Aircraft Carrier Alliance) konzorcij koje će činiti tvrtke Babcock, BAE Systems, KBR, Thales i VT Group. Za izgradnju novih nosača, koji će biti najveća plovila pod zastavom Royal Navy, bit će izdvojeno oko 3,9 milijardi funti. Do kraja 2009. trebala bi biti kompletirana projektna dokumentacija, a nosači bi trebali biti isporučeni između 2014. i 2016. godine.

Novi nosači moći će nositi 40 aviona, od toga 36 aviona F-35B Lightning II i 4 Airborne Early War-

ning. Nosači HMS Queen Elizabeth i HMS Prince of Wales, sa 65 000 tona istisnine (gotovo tri puta više od nosača klase Invincible), bit će dugački 284 m. U svojim spremnicima nosit će 8600 tona goriva za potrebe opskrbe nosača i aviona na njemu (nosaču bi to trebalo biti dostatno prijeći 10 000 nautičkih milja bez dodatnog tankanja), a maksimalna brzina koju će moći postići je 25 čvorova. Nositi će više od tone hrane što bi trebalo biti dostatno za šestomjesečnu prehranu posade. CVF će dnevno moći proizvoditi 150 tona

pitke vode. Površina Flight Decka je 13 000m² (svojevrsni ekvivalent je 49 teniskih igrališta), zapremina hangara iznosi 29 000m³ (svojevrsni ekvivalent je 12 olimpijskih bazena). CVF će "gurati" dva propelera dijametra 6,7 m težine 33 tone svaki. Posada svakog nosača bit će po 1200 ljudi, od čega će biti 600 mornara i 600 "zrakoplovaca".

Novi nosači bit će zamjena za nosače klase Invincible, od kojih su izgrađena dva. HMS Illustrious i HMS Ark Royal.

I. SKENDEROVIĆ

Prikaz novih tehnologija

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) organizirala je javno predstavljanje najvažnijeg modernizacijskog programa Future Combat System (FCS). Svrha predstavljanja bila je prikazati taj modernizacijski program iz perspektive vojnika-krajnjeg korisnika. Vojnici su mogli vidjeti kako istraživači zamišljaju tehnologije koje će im pomagati u akciji i štititi ih od ugroza u bliskoj budućnosti. Osim toga, predstavljanje omogućava uvid iz prve ruke u tehnologije koje će pomagati vojniku 21. stoljeća.

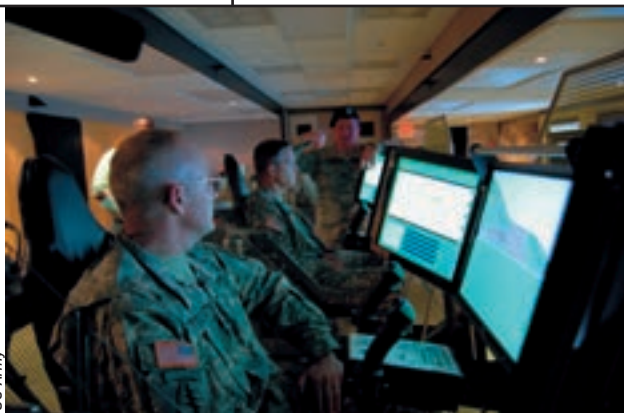
Predstavljanje je organizirano kao mobilna demonstracijska prikolica koja ima zadaću simulirati rad na novim borbenim sustavima koji se razvijaju u sklopu programa FCS.

Tako može simulirati umreženo okruženje koje će biti bitan element svih budućih FCS vozila s posadom. Postavljene su tri operativne stanice koje zainteresiranima mogu dočarati "okus budućnosti". Stanice omogućavaju simuliranje borbenih zadaća, pronalaženje i selekciju ciljeva, nadzor bespilotnih letjelica i prikaz djelovanja u uvjetima poboljšanog poznavanja situacije u okolišu zahvaljujući primjeni moderne tehnologije i senzora za prikupljanje podataka.

Prikazane su tehnologije koje bi trebale predstavljati novost u po-

družju vojnih operacija. To su malo besposadno vozilo (SUGV), bespilotna letjelica Class I, autonomni senzori, zapovjedni umreženi sustav i združeni taktički radiouređaj (JTRS). Zainteresiranima su na raspolaganju bili i vojnici koji ispituju nove tehnologije, voditelji programa FCS i stručnjaci za pojedina razvojna područja.

M. PETROVIĆ

US Army

SAMO dan nakon što je američki Kongres odbio dati suglasnost za prodaju aviona F-22A Japanu, Tokio je riješio prekinuti svaku daljnju nezavršenost i odlučio samostalno (koliko je to moguće) krenuti u razvoj borbenog aviona nove generacije. Oslanjajući se na svoju visoko razvijenu tehnološku bazu pokrenuo je tzv. ATD-X (Advanced Technology Demonstrator) program koji je dobio temeljne taktičke zahtjeve poput "stealth" odlika, pogonske skupine nove generacije s vektoriranim potiskom, mogućnost supersoničnog krstarenja, integraciju avionike nove generacije, bogat elektrooptički senzorski komplet, te *fly-by-light* sustav upravljanja avionom. Nositelj razvoja bit će japanski Obrambeni

žavanje u svojem susjedstvu, što se prije svega odnosi na Kinu i Sjevernu Koreju, s druge pak strane kasni s provođenjem određenih svojih programa. F-X program odabira i uvođenja u operativnu uporabu aviona koji bi trebao biti zamjena za flotu od 91 aviona F-4EJ mogao bi doživjeti nove odgode, jer postoje određena razmišljanja o tome da Phantomi ostanu u službi i nakon 2009. godine. Uz to, japanske obrambene zračne snage suočavaju se s proračunskim ograničenjima koja samo djelomično omogućavaju modernizaciju borbenih aviona F-15J. Temeljni zahtjev koji japanske obrambene zračne snage postavljaju za te avione je žurna nabava AESA radara. Japanu ne trebaju samo jači

ATD-X

istraživački institut koji će surađivati s nizom japanskih tvrtki. Uz oznaku ATD-X projekt nosi i japanski naziv Shinshin.

Iako je pred ATD-X programom višegodišnji razvoj, Japan nije imao drugog izbora. S jedne strane nastoji pratiti naoru-

radari, nego i avioni sa stealth odlikama, ponajviše zbog mogućnosti proboja sjevernokorejskog zračnog prostora, odnosno prema potrebi napada na lansirne rampe projektila zemlja-zemlja.

Zbog borbe s vremenom Japan kani velikim dijelom ATD-X temeljiti na zmaju letjelice čiji je *mockup* napravljen tijekom 2005. i poslan u Francusku na mjerenje radarskog presjeka. Prema najavama japanskog Obrambenog istraživačkog instituta za samostalni razvoj novog paketa avionike trebat će kako predviđaju pet godina, dok će za razvoj nove pogonske skupine s vektoriranim potiskom trebati do 10 godina, što smatraju krajnjim rokom završetka razvojne faze ATD-X programa. Kao privremeno rješenje za pogonsku skupinu kane rabiti motore XF5 koji će biti derivat motora XF7 koji proizvodi Ishikawajima - Harima Heavy Industries, a bit će rabljeni za opremanje novog japanskog transportnog aviona C-X odnosno za opremanje japanskog mornaričkog - ophodnog aviona P-X.

I. SKENDEROVIĆ

Novi kemijski detektor

TVRTKA Smiths Detection potpisala je ugovor s američkim ministarstvom obrane vrijedan 3,9 milijuna USD o dostavi lakih kemijskih detektora M4 u sklopu programa JCAD (Joint Chemical Agent Detector).

Model M4 JCAD je temeljen na modelu Lightweight Chemical Detector (LCD) koji je tvrtka Smiths Detection razvila i uspješno prodati diljem svijeta. Detektor LCD je razvijen s temeljnom zadaćom zaštite vojnika od kemijske opasnosti. To se postiže naprednom detekcijom, identifikacijom i određivanjem količine, u kontaminiranom području

kemijskih bojnih agenasa i toksičnih industrijskih kemikalija.

Zbog malih dimenzija detektor se može nositi na tijelu, postaviti na razna vozila ili na robotizirana NKB izvidnička vozila. Iako se taj ugovor vrijedan samo 3,9 milijuna čini beznačajnim, treba imati u vidu kako on pokriva samo prvu probnu seriju. Ako sve bude bilo u redu, trebao bi uslijediti ugovor o punoj serijskoj proizvodnji čak 54 000 uređaja JCAD. Posao bi mogao biti zaključen u prvoj polovi-

Business Wire

ni iduće godine i bio bi važan poslovni uspjeh tvrtke.

Tvrtka Smiths je dosad proizvela i krajnjim korisnicima diljem svijeta dostavila više od 120 000 raznih vrsta kemijskih detektora.

M. PETROVIĆ

Reprojekt pramca podmornice klase Virginia

TVRTKA General Dynamics Electric Boat (GDEB) pokazala je novi prijedlog preoblikovanog pramčanog dijela trupa treće serije jurišnih podmornica na nuklearni pogon klase Virginia namijenjenih američkoj ratnoj mornarici tijekom Space Air Sea Symposiuma, održanog početkom travnja u Washingtonu. Novi pramac je projektiran sa svrhom povećanja volumena modularnog prostora u podmornici za smještaj i iskoristivost različitih vrsta korisnog tereta. GDEB je sastavio prijedlog s tri inačice pramca koje će predstaviti američkoj mornarici.

Ističući broj mogućih različitih misija i zadaća koje će podmornice ove klase izvoditi u sljedećih 20 do 50 godina, pri čemu glavnu riječ imaju mogućnosti podmornice uz

nosivost korisnog tereta, pribjeglo se razmatranju novog oblika pramca. Vrlo je vjerojatno kako će se u budućnosti pojaviti potreba za smještajem opreme, za koju danas ima vrlo malo ili gotovo

nema prostora, kao što su sustavi nadzora, oprema za izviđanje, nadzor i istraživanje podmorja, daljinski upravljana podvodna plovila ili/i bespilotne letjelice. Kako bi se stvorio prostor za smještaj takve opreme skicirani su prijedlozi za pregradnju redundantnog sfernog polja pramca i tunela u pramcu koji omogućava mornarima ili inženjerima slobodan prolaz za potrebe pregleda i održavanja. Za potrebe inspekcija zadržala bi se vanjska ulazna točka.

U prvoj inačici se predlaže povećanje prostora u kojemu je trenutno smješten sustav za vertikalno lansiranje projektila, 12D5 cijevi i Tomahawk projektili te umetanjem prostora za koristan teret dimenzija 3x5x7,6 metara s nepropusnim otvorima na gornjoj i eventualno donjoj

strani. Unutar tog praznog prostora bili bi smješteni standardizirani električni vodiči i induktivne spojke, ili dvije velike SSGN cijevi dimenzija 2,2 metra u koje opet mogu biti smještene različite vrste tereta, pri čemu bi se zadržala određena razina sličnosti s nuklearnim podmornicama naoružanim vođenim projektlima. Razmatraju se i drukčiji sustavi za vertikalno lansiranje, pri čemu je uključen projekt Cormorant koji može primiti veliku bespilotnu letjelicu što je ispitano potkraj 2006. godine. Inačice koje se odnose na prostor za smještaj korisnog tereta su raznolike, pa se razmatra širok spektar opreme koja se može smjestiti u taj prostor, uključujući npr. vrlo brza desantna plovila.

Dana 21. travnja održana je svečana ceremonija krštenja četvrte podmornice klase Virginia USS North Carolina u brodogradilištu tvrtke Northrop Grumman, nakon čega je podmornica porinuta u obližnju rijeku i otegljena na podmornički dok gdje će biti obavljeno završno opremanje i ispitivanje podmorničkih sustava. Dostava podmornice američkoj mornarici očekuje se tijekom prosinca 2007.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nedovršenost desantnog broda San Antonio

USS SAN ANTONIO proveo je na moru više od pola godine - više od 200 radnih sati - izvodeći niz pokusnih plovidbi kojima se potvrđuju mogućnosti izvođenja zadaća u skladu s kojima je brod projektiran. Trenutačno, američka mornarica priprema izvješće o pojedinostima vezanim sa stupnjem dovršenosti broda koji su naknadno dogovoreni u trenutku njegove dostave u lipnju 2005. Odbor za nadzor i pregled (INSURV - Bord of Inspection and Survey) sastavio je vrlo dugu listu od 5564 "kartica", odnosno posebnih problema koji su uočeni pri izvođenju konačnih pokusnih plovidbi potkraj ožujka ove godine u Norfolku. Pregled broda je zapravo pokazao koliko je ostalo nedovršenih radova u segmentu opremanja i potaknuo pitanje o mogućnosti mornarice i brodske posade da adekvatno održavaju plovilo.

Manjkavosti navedene u izvješću ipak su smanjene u odnosu na izvješće iz lipnja 2005., kada je uočeno i popisano 19 000 nepodudarnosti s projektnim značajkama. Navode se samo neki od problema: brodska mreža širokog dosegata ima brojne nedostatke; improvizacija kontrolnog

sustava pri spajanju električne energije s kopna; nefunkcionalnost sustava za preradu morske u slatku vodu - najproblematičniji sustav na brodu; nemogućnost adekvatne ventilacije radnih i životnih prostora.

Gradnja broda USS San Antonio bila je jedan od najtežih procesa gradnje posljednjih desetljeća koju je mornarica iskusila. Oskudan originalni građevni plan nije doraden u prvom brodogradilištu Avondale, što je rezultiralo konstrukcijskim problemima, prekoračenjem troškova i znatnom kašnjenju u isporuci koja je bila predviđena za 2002. godinu. Na kraju je s tvrtkom Northrop Grumman Ship Systems dogovorena primopredaja nedovršenog broda u lipnju 2005., uz naknadni završetak preostalih radova. Iako je brod preživio uragan Katrina gotovo neoštećen, radovi su ponovno kasnili zbog devastiranosti brodogradilišta Ingalls. Brod je primljen u operativnu službu u siječnju 2006., a rok za dovršetak radova istekao je u ožujku iste godine. Američka mornarica sad polaže nade u dva prije dogovorena dokiranja kako bi se završili preostali radovi. Drugo i posljednje dokira-

nje započelo je u travnju ove godine u tvrtki BAE Systems.

Još uvijek je potrebno opremiti, dovršiti i pregledati 286 od 943 prostorija na brodu, posebno u segmentu električarskih radova, pri čemu su najveća zamjerka nebrojni nezaštićeni krajevi kablova pronađeni u pojedinim prostorijama, kao u prostoriji za vez. Gotovo 40% "kartica" odnosi se na završno opremanje broda, dok je ostatak povezan s problemima održavanja broda.

Brojni problemi koji su se pojavili na prvom brodu u klasi ispravljaju se na sljedećim sestričnim gradnjama, pa je objavljeno kako je na drugom brodu u klasi USS New Orleans uočena tek petina problema prvog broda. Iako je i USS New Orleans ušao u ožujku ove godine u operativnu službu nedovršen, kao i kod broda USS San Antonio završetak radova očekuje se u prvom dokiranju.

M. PTIĆ GRŽELJ

TIJEKOM ovogodišnjeg MAKS-a 2007 jedna od važnijih premijera bilo je predstavljanje ruskog prijedloga za CSAR helikoptersku platformu. Riječ je o helikopteru Mi-171Š koji je dodatno opremljen kako bi mogao izvoditi složene zadaće borbenog traganja i spašavanja. Dosad su na svjetskom tržištu helikoptera uglavnom prevladavali helikopteri zapadne proizvodnje, a ovogodišnjom premijerom Rusija se prvi put javlja kao ozbiljan natjecatelj i na tom polju

Moskovska premijera CSAR helikoptera

zrakoplovne tehnike. Iako se helikopteri Mi-171 (Mi-8AMT) temelje na dosta starom dizajnu helikoptera Mi-8 koji se u operativnoj uporabi nalaze više desetljeća, njegovi proizvođači uporno nastoje taj helikopter brojnim poboljšanjima i modernizacijama učiniti kurentnim, posebice u odnosu na znatno skuplje helikoptere zapadne proizvodnje. Uz svoj dosadašnji temeljni adut na svjetskom tržištu, a to je znatno niža jedinična cijena, ruski proizvođači postupno više pozornosti posvećuju većoj pouzdanosti svojih zrakoplova, odnosno njihovoj opremljenosti, što je već niz godina temeljni taktički zahtjev kojem udovoljavaju "zapadni" CSAR helikopteri. Tako je tijekom ovogo-

dišnjeg MAKS-a 2007 predstavljena inačica helikoptera Mi-171Š koja je opremljena FLIR-om, GPS-om, reflektorom za pretraživanje terena s infracrvenim filterom, NVG sustavom, s obje strane trupa iznad pomičnih vrata postavljena su vitla nosivosti 270 odnosno 300 kg, KNEI-171 navigacijski sustav, vanjska oplata trupa dodatno je ojačana oklopom protiv paljbe pješackog naoružanja, unutrašnjost helikoptera je prilagođena za smještaj šest sanitetskih nosila i 12 vojnika s naoružanjem, na motore su postavljeni ublaživači toplinskog odraza, dok se na repnu gredu ugrađuju UV-26-06 sustavi za izbacivanje IC mamaca.

I. SKENDEROVIĆ

Minobacači - oružje rovovskog rata (II. dio)

Marinko OGOREC

Suvremeni minobacači dijele se na tri temeljna tipa - laki (kalibra do 80 mm), srednji (kalibra 80 - 100 mm) i teški (više od 100 mm). Većina suvremenih oružanih snaga u svom naoružanju je zadržala sva tri tipa minobacača, naravno sa specifičnim zadaćama i načinom uporabe. U tom kontekstu, laki minobacači danas se pretežno nalaze u naoružanju specijalnih i diverzantskih snaga, gdje je pokretljivost najvažnija značajka, ali isto tako i kao oružje paljbene potpore na razini voda i satnije. Obično je riječ o naoružanju mase 15-25 kg, koje nose i poslužuju dva vojnika, a u slučaju potrebe bez većih problema

njime može rukovati i jedan vojnik. Važnost lakih minobacača posebno je povećana u uvjetima tzv. asimetričnih ratova koji se načelno vode po pravilima urbane gerile, odnosno iznenadnim napadima koji zahtijevaju brzu reakciju pokretnih snaga. Koaliციjske snage predvođene Sjedinjenim Američkim Državama raspoređene u Afganistanu i Iraku posljednjih su godina itekako postale svjesne vrijednosti minobacača kalibra 60 i 81 milimetara. Zbog toga su i američka kopnena vojska i marinski korpus počeli ulagati u razvoj novih minobacača, streljiva i sustava za kontrolu paljbe. Izvješća iz postrojbi s prve crte bojišta navo-

de da su se minobacači kalibra 60 mm pokazali razornim oružjem za ciljeve na malim udaljenostima, ali i izvrsnim sredstvom za označavanje ciljeva za blisku zračnu potporu. U tom kontekstu, pokazali su se vrlo učinkovitim i protiv zasjeda na cestama, pa su ih rabili u osiguranju konvoja. Podjednako su bili učinkoviti kao i teške strojnice, s tim da je njihova uporaba imala znatno veći psihološki učinak na protivnika (detaljnije u S. Radaković: Džepno topništvo, Hrvatski vojnik br. 117/118, prosinac 2006). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Indijske oružane snage - pogled u budućnost

Igor KARNJUŠ

Modernizacija indijskih oružanih snaga ne bi bila moguća bez snažne potpore nacionalne ekonomije. Indijska privreda već desetljećima ima visoke realne stope rasta BDP-a, a time i stabilne izvore financiranja vojnog sektora. Indijska priča o uspješnom ekonomskom razvoju nije novost. Nakon tri desetljeća skromnog ekonomskog rasta koji su uslijedili neposredno nakon dobivanja samostalnosti, od 1980. do 2002. indijska privreda rasla je stopama od 6% godišnje, a od 2002. do 2006. čak 7,5%. Tako visoke stope rasta čine Indiju jednom od najuspješnijih svjetskih ekonomija. Posebno je važno što je u protekla dva desetljeća srednja klasa učestvovala (na gotovo 250 milijuna ljudi). U isto vrijeme rast stanovništva usporava, od povijesnog vrhunca 2,2% godišnje, na 1,7% danas - što u uvjetima visokih stopa rasta znači snažan porast BDP-a per capita od 1178 na 3051 američkih dolara po paritetu kupovne moći u razdoblju od 1980. Smatra se da je

trenutačno Indija četvrta svjetska ekonomija, te da će uskoro preteći i Japan i postati treća ekonomska sila svijeta.

U uvjetima visokih realnih stopa rasta BDP-a vojni proračun je osigurao stabilni izvor prihoda i povećanja izdataka pri istom ili čak manjem opterećenju BDP-a. Od 1988. do 2005. vojni izdaci su u realnim terminima porasli dva puta, s 10 milijardi na 20 milijardi dolara u 2005. Istodobno, stope izdvajanja iz BDP-a za financiranje vojske su uz manje vremenske oscilacije ostale približno iste, odnosno čak i nešto manje nego prije 20 godine. Dok su vojni izdaci 1988. dosegli čak 3,6% BDP-a, uslijedio je pad do 2,6% 1996. nakon čega je porastao i zaustavio na 3% BDP u 2004. Sve to govori u prilog tvrdnji da je ekonomski razvoj omogućio znatno veća i kvalitetnija izdvajanja za obranu i modernizaciju velikih razmjera koja je u tijeku. U strukturi potrošnje po organizacijskom tipu najveći potrošač je kopnena vojska koja se

financira sa 47,55% od ukupne vojne potrošnje, dok najmanje otpada na organizaciju DRDO - agencija za istraživanje i razvoj u području obrane s 0,25% ukupnih vojnih izdataka. Broj vojnika u tom razdoblju nije se znatnije mijenjao. Prema podacima organizacije SIPRI iz 1990. Indija je imala 1 262 000 vojnika, a 2003. broj vojnika je bio oko 1 205 000, što uz porast realnog vojnog proračuna znatno povećava pokazatelj kapitalne opremljenosti, tj. iznos vojnih izdataka po vojniku. Dok je 1990. na jednog vojnika otpadalo 8 346,28 dolara mjereno tržišnim tečajem, do 2003. došlo je do realnog porasta od 61%, odnosno 13 555 dolara po vojniku. To je pokazatelj "kvalitete" koji ističe smjer kretanja indijske vojske u budućnost, koja znatnim ulaganjima u složena borbena sredstva nastoji povećati učinkovitost svojih oružanih snaga. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Prvih trideset godina H-60 (II. dio)

I nakon 30 godina američke oružane snage ne pomišljaju pokrenuti program zamjene za svoje Black Hawkove i Seahawkove, što samo potvrđuje da je Sikorsky napravio izvrstan transportni helikopter koji će još dugo ostati u operativnoj uporabi

— Pripremio Dražen MILIĆ —

U prvom smo tekstu obradili nastanak helikoptera UH-60 Black Hawk i njegovog mornaričkog "brata" SH-60B Seahawka. I dok je za američku kopnenu vojsku Black Hawk bio transportni helikopter koji se mogao prilagoditi širokom spektru zadaća, ratna mornarica je u Seahawku od početka vidjela višenamjenski borbeni helikopter. Potkraj sedamdesetih godina prošlog stoljeća, kad je napravljen Lighth Airborne Multi-Purpose System Mk III (LAMPS III) program, ratna mornarica je očekivala da će njime otkloniti sve slabosti svojih ratnih brodova, kao što je mali radarski horizont zbog nemogućnosti postavljanja radarskih antena na više jarbole, ograničenja aktivnih i pasivnih sonara, ali i ograničene brzine brodo-

va koji nisu mogli dostizati tadašnje podmornice na nuklearni pogon. Seahawk je uz to donio ne samo mogućnost otkrivanja i praćenja nuklearnih podmornica već ih je mogao i samostalno napadati lakim samonavedenim torpedima, ali i otkrivati ciljeve koji lete neposredno iznad površine mora. Uz to Seahawk je zahvaljujući radaru i datalinku trebao poslužiti i kao izbačena postaja za navođenje protubrodskih vođenih projektila velikog dometa lansiranih s matičnog ili nekog drugog američkog ratnog broda.

Prvi serijski SH-60B prvi je put poletio 11. veljače 1983., a već potkraj istoga mjeseca bio je predan američkoj ratnoj mornarici, dva mjeseca prije roka. Nakon kratkog testiranja prebačen je u IBM-ov po-

gon u Oregonu kako bi se obavila instalacija MEP sustava. Već u listopadu iste godine helikopter je predan postrojbi za obuku HSL-41 u San Diegu (California).

Uvođenje u operativnu uporabu počelo je tijekom 1984., a sredinom 1988. američka mornarica je imala čak osam operativnih eskadrila opremljenih Seahawkovima, po četiri na Atlantiku i Tihom oceanu. Ne brojeći prototipove, proizvedeno je 181 SH-60B Seahawk. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Teški tenk T-35

T-35 je jedini teški tenk s pet kupola koji je ušao u serijsku proizvodnju i koji je uporabljen u borbi

— Tomo JANJČEVIĆ —

Od svog nastanka 1915. i prve borbene uporabe u bici na Somi (15. rujna 1916.) tenkovi su se razvijali u dva glavna pravca. Jedan je zagovarao gradnju relativno lakih tenkova sa samo jednom kupolom koji su imali izbalansiran odnos paljbene moći, oklopne zaštite i pokretljivosti. Protivnici tog pravca isticali su da takvi "laki" tenkovi nemaju ni dovoljno paljbene moći da ozbiljnije ugroze neprijatelja zaštićenog fortifikacijama, ni dovoljnu razinu oklopne zaštite da osiguraju preživljavanje posadama. Zbog toga su zagovarali razvoj teških tenkova koji bi imali malu brzinu kretanja, ali bi taj nedostatak nadomještali visokom razinom oklopne zaštite i golemom paljbenom moći. Ona bi se, po njihovom mišljenju, trebala ostvarivati ugradnjom većeg broja topova i teških strojnica. Tipični prijedlozi predviđali su postavljanje tri do čak pet kupola. Iskustva iz I. svjetskog rata pokazivala su da su za ofenzivne operacije znatno pogodniji laki i

srednji tenkovi zbog brzine i prohodnosti, a da su teški tenkovi učinkovitiji u defenzivnim zadacima. Suparništvo između te dvije struje održat će se do kraja tridesetih godina dvadesetog stoljeća.

U razvoj tenkova Sovjetski Savez se, silom prilika, uključio dosta kasno. Naime, nakon što su u Oktobarskoj revoluciji komunisti preuzeli vlast u Rusiji, te 1918. potpisali primirje s Njemačkom (i tako izašli iz I. svjetskog rata) iste je godine izbio građanski rat. Rat je potrajao do kraja 1920., a nakon njegovog kraja Rusija se našla u sveopćoj neimaštini. Zbog toga je komunistička vlast pokrenula novu ekonomsku politiku. Prva je petoljetka dovršena 1925., a nakon toga počela je sveopća industrijalizacija (od 1926. do 1929.). U međuvremenu je u prosincu 1922. osnovan Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika. Nakon ubrzanе industrijalizacije od 1929. do 1933. proveden je prvi petogodišnji plan (tzv. petoljetka) industrijske proizvodnje

koji je obuhvatio i namjensku proizvodnju.

Jedan dio petoljetke odnosio se na ubrzani razvoj i proizvodnju sovjetskih tenkova kako bi se ojačala vojska. U to vrijeme političko vodstvo Sovjetskog Saveza još uvijek je strahovalo od moguće kontrarevolucije i napada zapadnih sila, ali još nisu kovani planovi za širenje komunističke revolucije po svijetu. U skladu s tim strahovima procijenjeno je da se naglasak treba dati razvoju obrambenog oružja. U slučaju tenkova to su bili teški tenkovi. Tako je u prosincu 1930. dano službeno dopuštenje za razvoj prvog sovjetskog teškog tenka T-30 mase 50 tona, naoružana jednim topom od 76 mm i s pet teških strojnica. No projekt T-30 nikad nije otišao dalje od planova. Ponajviše iz političkih razloga 1932. napravljena je drvena maketa, ali je cijeli projekt ubrzo otkazan zbog nerješivih tehničkih problema. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Andrew Browne Cunningham: Čuvar Sredozemlja

Možda najveći kompliment britanskom admiralu dao je njegov ratni sudrug, general Eisenhower. U svom dnevniku je napisao: "Moje mišljenje o Cunninghamovim vrhunskim kvalifikacijama ni na sekundu nije poljuljano"

Hrvoje STRUKIĆ

Londonski Trafalgar Square pod okriljem admirala Nelsona predstavlja biste triju britanskih admirala. Uz biste John Rushworda Jelicoea i Davida Beattyja, britanskih admirala I. svjetskog rata i prvih lordova britanskog Admiraliteta, 12. travnja 1967. otkrio je vojvoda od Edinburgha brončanu bistu admirala Andrewa Brownea Cunninghama.

Andrew je bio treće od petero djece profesora Daniela Cunninghama i supruge Elizabeth Cumming Browne. Iako škotskog podrijetla, Andrew se rodio u Rathminesu, predgrađu irskog glavnog grada Dublina 7. siječnja 1883. Otac mu je bio profesor anatomije na tamošnjem Trinity Collegeu. Obitelj je držala do intelektualne i vjerske tradicije, oba djeda bila su klerici. Majka je preuzela veći dio sinova odgoja. Dio djetinjstva proveo je u pratnji sluga i guvernanti. Poslije kratkog uvodnog školovanja u Dublinu poslan je u Škotsku, u Edinburgh Academy. S deset godina primio je očev telegram s upitom "Bi li želio otići u mornaricu?" Obitelj nije imala veze s pomorstvom i Andrew je pokazivao tek površno zanimanje za more. Unatoč tome odgovorio je "Da, želio bih biti admiral". Bio je poslan u Pomorsku osnovnu školu u Stubbington House. Poseban dar pokazivao je za matematiku.

Kraljevskoj mornarici se pridružio kao kadet na školskom brodu HMS

Cunninghamova bista na Trafalgar Squareu

Britannia 1897., zajedno sa 64 drugih kadeta, od kojih je jedan bio budući admiral James Fownes Somerville. Cunninghama nije zanimao sport, ali je uživao u golfu, a većinu vremena provodio je oko brodova. Tečaj je završio kao deseti u travnju 1898. s odličnim ocjenama, prije svega iz matematike.

Njegova prva služba bila je 1899. u činu Midshipman, što je između pomorskog kadeta i potporučnika engleske ratne mornarice, na brodu HMS Doris, služeći na Cape Stationu u vrijeme početka II. burskog rata. Do veljače 1899. premješten je u mornaričku brigadu. Godine 1902. i 1903. pohađao je potporučnički tečaj na Royal Naval College u Greenwichu. Njegovo prvo služenje u tom činu bilo je na bojnom brodu HMS Implacable u Sredozemnom

moru nekih šest mjeseci. U rujnu 1903. premješten je na HMS Locust kao drugi u zapovijedanju. U poručnika je unaprijeđen 1904. i sljedeće četiri godine je služio na nekoliko brodova. Nagrađen je mjestom prvog zapovjednika 1908. na torpednom čamcu HM Torpedo Boat no.14.

U I. svjetskom ratu kao i veći dio međuratnog razdoblja je zapovjednik flotile razarača. Za svoju službu, a posebice za djelovanja u borbama kod Dardanela 1915. i u Baltiku dobio je ugledno odličje za služenje Distinguished Service Order, te dvije trake kao dodatno odličje.

U sedam godina zapovijedanja Cunningham je razvio reputaciju prvorazrednog pomorca, a u međuratnom razdoblju njegovo napredovanje je teklo bez zastoja. Tijekom 1937. i 1938. bio je zapovjednikom divizijuna krstarica, zamjenik zapovjednika Sredozemne flote i pomoćnik načelnika Stožera Admiraliteta. Zapovjedništvo Sredozemnom flotom preuzeo je 1939. godine, već u činu viceadmirala.

U II. svjetskom ratu iskazao je izvanredne kvalitete pomorskog zapovjednika. Nanio je talijanskoj floti teške poraze na sidrištu Taranta 11. studenoga 1940. i u bici kod rta Matapana 28. ožujka 1941. Uspješno je izveo evakuaciju britanskih snaga iz Grčke i s Krete 1941., te obranio Maltu 1941. i 1942.

Za vrijeme savezničkog desanta u sjevernoj Africi u studenome 1942.

Cunninghamov razarač
HMS Scorpion

U Velikom ratu

Još 1911. Cunningham je dobio zapovjedništvo na razaraču HMS Scorpion, koji je vodio tijekom rata. Godine 1914. Scorpion je bio uključen u zadržavanje njemačkih brodova, bojnog krstaša SMS Goeben i krstarice SMS Breslau na putu prema Turskoj. Ta operacija je zamišljena da se njemački brodovi unište, ali su oni izbjegli britansku flotu, prošli Dardanelle, došli do Carigrada i pristupili turskoj floti, a njihov dolazak je pridonio da se Osmansko Carstvo pridruži Centralnim silama.

Cunningham je ostao u Sredozemlju i 1915., a s HMS Scorpionom bio je uključen u napad na Dardanele. Za svoja vojna djelovanja postavljen je za zapovjednika flotile razarača i nagrađen odličjem. Sljedeću 1916. je proveo u rutinskim patrolama. Potkraj 1916. bio je uključen u zaštitu konvoja koju je savršeno proveo bez susreta s njemačkim podmornicama, na što je izjavio: "I meni se posrećilo". U travnju 1918. prešao je na HMS Termagent, a za svoje akcije u Doverskim patrolama također je odlikovan.

SMS Breslau

SMS Goeben

zapovijedao je združenim američko-britanskim pomorskim snagama. U siječnju 1943. ponovno je na čelu Sredozemne flote.

Potkraj 1942. i prvih mjeseci 1943. Cunningham je služio u zajedničkom savezničkom zapovjedništvu pod generalom Eisenhowerom koji ga je postavio za vrhovnog zapovjednika Savezničkih ekspedicijskih snaga. U toj ulozi je trebao zapovijedati Velikom flotom koja je pokrivala anglo-američko iskrcavanje u sjevernu Afriku, Operacija Torch. General Eisenhower o njemu je u svom dnevniku napisao: "Moje mišljenje o Cunninghamovim vrhun-

skim kvalifikacijama ni na sekundu nije poljuljano".

U veljači 1943. admiral se vratio na svoje mjesto zapovjednika Sredozemne flote. Nadgledao je pomorske savezničke snage u amfibijskoj invaziji na Siciliju u lipnju 1943. za vrijeme Operacije Husky, kao i u operacijama Baytown i Avalanche. Ujutro 11. rujna 1943. Cunningham je bio na Malti kad se talijanska flota predala.

Dana 21. listopada 1943. unaprijeđen je u Prvog pomorskog lorda Admiraliteta i na tome mjestu ostao do svibnja 1946., kad se povukao iz aktivne službe. Istoga dana 1943.

postavljen je za načelnika Mornaričkog stožera. Obnašajući te dvije dužnosti bio je odgovoran za sve strateške odluke britanske mornarice, pa je tako bio prisutan na konferencijama u Kairu, Teheranu, Jalti i Potsdamu.

Nakon umirovljenja sa suprugom je otišao u svoju kuću na selu koju su kupili prije rata i uz aktivan društveni život napisao memoarsko djelo "Mornarova odiseja", objavljeno u Londonu 1951.

Andrew Browne Cunningham, s nadimkom ABC, stariji brat generala Sir Alana Cunninghama, umro je u Londonu 12. lipnja 1963. ■

Bitka kod Krete

Ujutro 20. svibnja 1941. nacistička Njemačka izvela je invaziju Krete avionima pod kodnim nazivom Operacija Mercury, Unternehmen Merkur. Nakon cijelog dana borbe nijedan od njihovih ciljeva nije bio dosegnut, a pretrpljeni su veliki gubici. Tijekom sljedećih dana zbog slabih veza i neuspjeha propala je saveznicima mogućnost da iskoriste tu situaciju. Aerodrom Maleme u zapadnom dijelu Krete pao je u ruke Nijemaca, omogućivši im da lete teškim snagama i napadnu saveznike. Nakon tjedan dana teških borbi zapovjedništvo u Londonu odlučilo je da je daljnja borba uzaludna i zapovijedilo povlačenje iz Sphakia. Sljedeće četiri noći ljudi su transportirani u Egipat brodovima među kojima je bio i HMS Ajax, koji se proslavio u bici kod River Plate. Brodovi su stalno bili napadani iz zraka, Cunninghamova je flota trpjela teške gubitke. No, admiral je bio odlučan da mornarica ne smije iznevjeriti vojsku. Kad su se vojni dužnosnici pobojali da će izgubiti previše brodova, dobili su Cunninghamov danas glasoviti odgovor: "Trebalo je tri godine da se izgradi brod, ali treba tri stoljeća da se izgradi tradicija". Takav stav Cunninghama i ljudi u njegovome zapovjedništvu je doveo do toga da je od 25 000 ljudi 16 500 bilo spašeno uz gubitak tri krstarice, šest razarača i 15 oštećenih velikih bojnih brodova.

HMS Ajax

Nura Bazdulj-Hubijar: "Kad je bio juli", V.B.Z., Zagreb, 2005.

Nura Bazdulj-Hubijar dobro je poznato ime suvremene bosanskohercegovačke književnosti. Jedan podatak, koji se često navodi kao zanimljivost, jest da je odmah uz Paola Coelhoa u više navrata zauzimala vodeća mjesta na top-listama najprodavanijih knjiga u Bosni i Hercegovini. U Hrvatskoj je postala poznata kao dobitnica književne nagrade koju dodjeljuju izdavačka kuća V.B.Z. i Večernji list za najbolji neobjavljeni roman u 2005. godini, upravo za "Kad je bio juli".

Nagrađeni roman govori o sudbini dječaka Mirze i tragičnoj pogibiji njegove obitelji u istočnoj Bosni. Mirza je preživio srebreničku tragediju i nakon deset godina piše pisma mrtvome ocu o događajima iz 1995. u najnezaštićenijoj "zaštićenoj zoni" suvremenoga svijeta te pokušava nakon svega normalno živjeti.

"Kad je bio juli" pisan je u prvom licu, vrlo specifičnim lokalnim narječjem (istočnobosanski), što u početku otežava čitanje onima koji nisu naviknuti na pomalo arhaičan jezik s obiljem turcizama i narodnih mudrosti, a tomu pridonosi i pogrešno pisanje malog i velikog slova i još neke pravopisne pogreške. Time autorica pokazuje dječakov izostanak školovanja.

Autorica kreira svijet udaljen od nas, ali nimalo nam tuđ, izazivajući u nama emocije koje nas tiho ometaju kad se raspričaju Mirzina usta - iskrena, djetinja, nevina i valjda zato obvezujuća. Svijet u kojemu živima valja živjeti s mrtvima, u kojemu je ono što je ostalo od života tek miris zgužvane odjeće pobijenih, pokidana lutka, uveli jorgovan ili, jednostavno, puko sjećanje na njega.

Riječ je o potresnoj i dramatičnoj prozi, teško usporedivoj s poznatim proznim obrascima tematiziranja povijesnih događaja, koja govori o jednom od najtraumatičnijih iskustava suvremene povijesti na ovom prostoru. Unatoč ozbiljnoj tematici i gomili moralnih i životnih pitanja koja se otvaraju čitanjem ovoga romana, on se čita u dahu i osvaja čitatelja.

Mirela MENGES

Isusov protokol

Uvijek problem tih mjesta! Posebice ako se ne plaćaju. Da su svečane lože ne znam kako velike, u njima nikad dovoljno mjesta. Posebno nedostaje mjesta s boljim pogledom, s ljepšim sjedalicama, s obilnijim menijem, s ljepšom i kvalitetnijom poslugom. A kako i ne bi nedostajalo, kad svi misle da zaslužuju prva mjesta, svatko misli da je najvažniji, da upravo njemu pripada najljepše mjesto i najvažnije sjedalo. Ako na njemu ne piše tvoje ime, ako se protokol nije pobrinuo da na vrijeme rezervira baš to mjesto, loše mu se piše. Slijedi u najmanju ruku "jezikova juha". Jer, ipak, ako nisi u sredini, ako nisi u prvom redu, mediji te neće ni primijetiti, a ako te oni ne zamijete i ne ovjekovječe to kamerom, kao da nisi ni bio. A onda? Tada nitko ne zna za tebe, počinje sumnjati u to vrijediš li ili ne, nisu li te možda naumili isključiti iz "svoga" kruga.

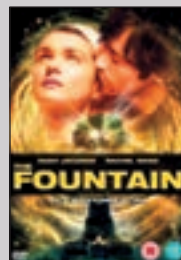
Isus današnjega evanđelja reče: "Učite se od mene, jer sam krotka i ponižna srca" i nastavlja: "svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen." Evo bar malo utjehe onima čija imena nisu zapisana u svečanoj loži na najljepšem položaju i koji u preustroju nisu zauzeli mjesta koja im pripadaju. Isusovi protokolarci imat će to na pameti, a ohrabrenje neka im do tada daje riječ mudroga Siraha koji je davno napisao: "Budi krotak u poslu svojem i bit ćeš voljeniji nego onaj koji darove dijeli".

Žarko RELOTA

FILMOTEKA

Fontana života (DVD)

- američka fantastična drama (96 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Darren Aronofsky
- gl. glumci: Hugh Jackman (Tom Creo), Rachel Weisz (Izzi Creo), Ellen Burstyn (Dr. Lillian Guzetti)

Liječnik Tom Creo u laboratoriju pokušava otkriti lijek protiv raka od kojega umire njegova mlada žena. Tražeći fontanu života/lijek, nema vremena biti uz nju i proživljavati njezine posljednje dane...

Već iz naslova filma lako je zaključiti o čemu se radi. Riječ je o potrazi za drvom života, izvorom mladosti ili u prijevodu besmrtnošću i Bogom. Riječ je o sofisticiranoj filozofiji i potrazi za iskonom ljudskoga bitka. Ako vas film zanima isključivo kao razonoda, onda ovaj zaobiđite i podite na Simpsons. S druge strane, ako volite Kubrickovu *Odiseju* 2001., ovo je nešto što ne smijete propustiti. *Fontana života* je toliko isprepletana i premežena nijansama koje gledatelj sam treba složiti kao puzzle kako bi dobio odgovor o čemu je uopće riječ.

Na novi film mladoga njujorškog Židova Darrena Aronofskog (Rekvijem za snove) čekalo se punih šest godina. Aronofsky ima sve, samo ne tipičnu holivudsku karijeru. Kad mu je za dugometražni prvijenac *Pi* ponestalo novca, odlučio je od ljudi oko sebe posuđivati po 100 dolara uz priznanicu kako će im vratiti s kamatama kad dovrši film. Kad je film 1998. pobijedio na Sundanceu, svi ti ljudi ponosno su mogli reći da su producenti najboljeg neovisnog filma na svijetu. *Fontana života* najavljena je još 2001., a kakve je sve probleme Aronofsky imao pri realizaciji shvatio sam tek vidjevši izvrsne DVD dodatke na ovom izdanju. Muke po Aronofskom usporedive su s drugim genijem pokretnih slika koji je u karijeri također imao gadnih problema s producentima. To je Orson Welles koji je četiri godine snimao *Othella*, hodao po svijetu i skupljao novac za dovršenje naizgled nemoguće misije. Rezultat je bila Zlatna palma u Cannesu 1952.

Leon RIZMAUL

25. kolovoza 1991.

Započela opsada Vukovara

Početak bitke za **Vukovar** smatra se 25. kolovoza 1991. jer je grad toga dana napadnut iz svih smjerova svim raspoloživim naoružanjem **JNA**, uključujući avione.

Grad je branilo manje od dvije tisuće pripadnika policije, **Zbora narodne garde** i dragovoljaca s vrlo skromnim naoružanjem. Ti hrabri ljudi uništili su petsto srpskih oklopnih vozila, od čega čak dvjesto tenkova. Oboreno je dvadeset pet borbenih zrakoplova, a broj ubijenih neprijatelja premašio je deset tisuća. Žestoke svakodnevne borbe potrajale su punih devedeset dana, a kasnije se pokazalo da je veza nije velikih srpskih snaga na vukovarskom bojištu kupilo vrijeme ostatku **Hrvatske** za organizaciju obrane i očuvanje samostalnosti. Opskrba oružjem, hranom i sanitetskim materijalom odvijala se uskim koridorom kroz kukuružišta pokraj **Marinaca** i **Bogdanovaca**, a kad je i ta komunikacija prekinuta, Vukovar je ostao sam. Grad je naposljetku potpuno uništen i okupiran 18. studenoga 1991. Poslije tri mjeseca života u paklu na zemlji dvadeset tisuća Vukovaraca protjerano je iz grada. Branitelji koji su pali u zarobljeništvo odvedeni su u logore u **Srbiji**, a mnogi su mučki ubijeni na **Ovčari** i brojnim drugim stratištima.

29. kolovoza 1949.

Prva sovjetska atomska bomba

Svoju atomsku bombu **Prva munja** Sovjeti su detonirali 29. kolovoza 1949. u **Kazahstanu**. U **Americi** je nastala panika. Jedni su tražili preventivni rat protiv **Sovjetskog Saveza**. Drugi su predlagali hitan sastanak **Trumana** i **Staljina** kako bi se izbjegao atomski obračun. Truman se odlučio za treću varijantu: zapovjedio je izradu hidrogenske superbombe. Osim toga, kako bi ublažio šokantan učinak vijesti, američki predsjednik je podsjetio da je to očekivao i da je **Sovjetski Savez** prije ili kasnije morao saznati tajnu atomske bombe. Znanstvenike ta spoznaja također nije iznenadila. Američka hidrogenska bomba, novo ubitačno čudovište, eksplodirala je potkraj **1952.** na pacifičkom arhipelagu **Enivetoku** i Amerikanci su opet stekli prednost. Ali, ovaj put Sovjeti su ih dostigli za svega devet mjeseci. Počela je grozničava utrka u naoružanju. Gomile su se zalihe nuklearnih punjenja koje bi bile dovoljne da nekoliko tisuća puta unište zemaljsku kuglu. Tijekom idućih desetljeća dvije supersile proizvele su goleme količine atomskog oružja...

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.modelaces.com

Ljubitelji **modelarstva**, posebice vojne tematike, dobro znaju site **www.modelaces.com**. Premda je na Netu tek godinu dana, site je već neko vrijeme obvezno štivo velikog broja svjetskih modelara i u tom roku je od ispodprosječnog informativnog

siteta postao ne samo natprosječno posjećen, nego i informacijski izvrsno popunjen. Pritom nije riječ samo o tekstovima, najavama, analizama, nego i slikovnom prikazu doslovce svih detalja, što je možda i najvažnije modelarima. Zanimljivo, neki od prikazanih modela, primjerice zrakoplova, ručni su radovi izrađeni identično originalu (naravno, u umanjenom mjerilu), pa se mogu povezati s određenim ljudima (pilotima, primjerice) i točnim vremenom uporabe. Upravo zbog tih detalja site je i postao vrlo popularan, a vlasnici stranica već su nekoliko puta javno pozvali ljubitelje modelarstva da im se jave i predstave svoje najbolje uratke. Dosad se iz **Hrvatske** nitko nije javio, unatoč tomu što je modelarstvo prilično dobro zastupljeno u nas. Šteta, jer sigurno imamo što pokazati...

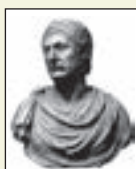
Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Kartaga se nalazila na području današnje(g):

- A Alžira
- B Tunisa
- C Libije

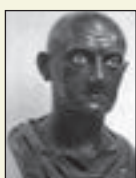

2. Hanibal je u svoj pohod na Rim krenuo:

- A preko Sicilije
- B preko Alpa
- C preko Sardinije

3. Kartaški vojskovođa je u ratu upotrebljavao:

- A tigrove
- B slonove
- C lavove

4. Konačni poraz Hanibalalu je u bici kod Zane natio:

- A Julije Cezar
- B August
- C Scipion Afrički

5. **Kartagu treba razoriti**, povijesni je citat koji pripada:

- A Ciceronu
- B Gaju Grakhu
- C Katonu Starijem

Foto: 1b-2b-4c5c

REALIZACIJA

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 1558340, NATO CAGE CODE: A00AB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr